

Johann Festing

Programma Quo Rector Universitatis Rostochiensis Johannes Festingius, Veram De Angelis Doctrinam a falsa & superstitiosa distinguendam commendat, insimulq[ue] Omnes Omnium Ordinum Cives Academicos De Componenda Ad Sanctitatem Bonorum Angelorum Vita Humana ea nunc etiam, qua par est, pietate admonet [P. P. Sub Sigillo Rectoratus, ipso die Michaelis Anno Christi MDCLXXXIX.]

Rostochii: Weplingius, [1689]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn742498093>

Druck Freier Zugang

T. 512.

1689. Mich.

~~M-1256~~ 57.

M. 1689.

PROGRAMMA

Quo

RECTOR

UNIVERSITATIS ROSTOCHIENSIS

JOHANNES FE. STINGIUS,

VERAM
De

ANGELIS

DOCTRINAM

à falsa & superstitiosa distinguen-
dam commendat, in simulq;

Omnes Omnium Ordinum Cives Academicos

De

COMPONENDA AD
SANCTITATEM BONORUM ANGELORUM
VITA HUMANA

*eà nunc etiam, quâ par est, pietate
admonet.*

ROSTOCHII, Typis JOHANNIS WEPPLINGII,
Acad, Typogr.

M. 1256⁵⁷

Uo sunt flagella Satanæ, quibus genus humanum miserè fatigat, *Incredulitas & Superstitio*. Adeò in divinis rebus hominum occæcat animos, ut credere nesciant quod tantopere inculcatum est, & exemplorum sæpius fides in dubium vocanda fit. Sed siquidem aperta verbi divini autoritas obftet, non aliud superest aptius corruptori remedium quàm *superstitio*, quã optimum quodq; in deterius convertitur, & dum poterat prosternere malos Spiritus, his illo in veneno inter miseros mortales vis inest. Eheu! speculemur scelestas damnati malorum principis artes, quibus veram divinitatis, fidei, atq; nostræ salutis, & auxilii vel ignorantiam vel dubium ingens promovere, maximèq; arma sibi noxia extorquere generi humano tantis viribus nisus est, & conatur indies. Certè quis non admiratur tot hominum cœcitatem qui increduli veram fidem nesciunt vel negligunt, imò contra ipsam veritatem abnegant. Ea hodie proh dolor! nostra etiam sunt tempora, ut in barbariem ruant omnia, & impietatis quærantur encomia. Adeò enim magis apti vitæ politicæ cenferi volunt plurimi quò magis sunt athei. Sed hæctenus hostis generis humani malorum tantummodò hominum malitiis utitur, dum contra veritatẽ & gentium consensum molitur; quare nec dominatur nisi in eorum animis qui mali: prorsusq; liberantur, facileq; inde recedunt qui bonitatis studiosi sunt. Hinc aliã ratione fortitè insurgit Corruptor recti, illud bonitatis prætextu, & quæ latere ac negari non poterant superstitione involvit. Ea imprimis ratione Majestati divinæ detrahere conatur turpissimus Spiritus quod Dei solius est: nec minùs impiissimus in eo quod sanctus nullus accipit, dum nemo accipit, sibi holocaustum oblatum offerentiumq; superstitioni notam cœlitus

tus iniustam esse gaudet maximo pere. Equidem hoc ipso die, quo *festum S. Michaëlis* solenne celebratur, hæc meditatio non immerito nobis orta est, postquam, sicut oblivionem divinæ existentiae ac praesentiae quorundam hominum animis instillavit malignus Spiritus, ita facilius ministrorum Dei *sanctorum Angelorum* memoriam alicubi delevit, vel absurdis quibusdā opinionibus ac superstitiosis adorationum ritibus implicuit. Sunt inter homines eosq; Christianos, qui spectra rident, obsessiones satanicas corporales ad morbos naturales referunt, magicas artes ex pacto cum diabolo, indeq; delictum, quod igne puniendum sit in dubium vocant, somnia cuncta & imaginationem quandam melancholicam putant, & demum, quod consequens est, diabolos esse vix sibi persuasuri sunt. Horū dubitationi providè princeps tenebrarum prospicit; dumque sibi salutare videtur delitescere, suas ipse apparitiones callidè absconditurus contra scripturae sacrae auctoritatem iis studiosissimè de existentia bonorum simul ac malorum Angelorum serupulos injicit, qui à malis imminere hominibus pericula pernegant. Habuit paucos tenebriones sectatores auctor pessimus; quos inter Angelos & Spiritus esse negarunt Saducæi *Act. 23.* quod quidem ex eo fonte videtur promanasse cum corpora & animas simul post mortem interire, pios bonorum operum nullam retributionem, scelestos & pios homines nullas pœnas accipere quàm in hac vita: nullum esse infernum: nullum cœlum, in quo æterna sit futura vita; Honestè vivendum & sacrificia præstanda esse tantum propter hanc momentaneam & caducam vitam, terribilissimam doctrinam docti sint *vid. Cent. Magd. 1. lib. 1. c. 5. p. 232. 14.* Sed licet eò erroris lubentissimè seduxisset Satanus, quo *Sanctorum* ignorantur *Angelorum* officia, quorum usus & doctrina nobis perquam salutaris est; tamen propter tot & tanta sacrae scripturae testimonia, propter certissima tot

) 2

exempla

exempla, sanctorum Angelorum haud latuit existantia; imò nec absconditam suam per superbiam & malitiæ pruriginem diabolus ipse passus est. Ergo aliâ viâ scelera aggredienda erant, ubi supplantavit sibi inter Gentiles opiniones proficientes cultusq; divinos sumsit, interq; veritatis auditores superstitione invecctâ grassatus est. Sanè inter gentiles notissima doctrina fuit de Geniis, quorum singulorum in tutela non singuli tantum homines crediti sunt; sed & regionibus, regnis, ac urbibus speciales suos attribuerunt Genios, qui gerundis omnibus præessent, unde hîc pariter, & ap. homines *Præsites* vocabantur. Tali Genio sacrificia non minùs quàm aliis diis oblata; & illi, qui *Populi Romani* dicebatur, in urbe votum structumq; templum erat, vid. *Dempster in Rosin. Antiq. Rom. c. 14. Natal. Com. Mythol. lib. 4. cap. 3. Anton. Thys. ad A. Gell. lib. 10. cap. 24. Freinsb. Comment. in Curt. lib. 3. c. 8. n. 22.* Socratis Genium descriperunt nobis Plato, Plutarchus, Apulejus; cujus ad nutum ille & arbitrium vel declinabat negotia vel petebat. Scilicet etiamsi per geniû Socratis non intelligamus (sicut aliqui intellexerunt) sternutationem cum ipsius tum aliorum, ut siquidem se ad aliquid agendum accingeret, si alius tum fortè sternutasset à dextra, sive ante sive post ipsum, indicium id fuerit, ut in actu pergeret; sin verò à læva sternutatio fieret, tum eo monitum, ut à cœpto desisteret; imò licet dicendum non sit, quòd merum figmentum fuerit; idq;ve vel ab ipso Socrate profectum, ut tanto magis in sui admirationem homines raperet, vel ab ejus amicis & fautoribus, quibus primò id ipse fortè perluaserat, in vulgus sparsum. vid. *Ouzel. in Minuc. Felic. Octav. p. m. 243. seq.* attamen omnino animadvertendum est, cum Deus custodes bonos Angelos humano generi miserit, ipsos malos dæmones, ne inferiores viderentur, cum sint proditores hominum, custodes tamen se videri voluisse, ut ipsi colerentur & Deus non coleretur, *Elmenborst. d. loc. in Minuc. Felic. Octav.* Adeo bonarum

bonarum actionum mendaciis homines corrumpit Sa-
tanus, ne amplius genuinam scrutarentur viam, sed soli-
tis confisi motionibus dejicerentur à rectitudine. Benè
Lactantius, *diabolus*, inquit *lib. 3. cap. 29. insidiatur, universis:*
sed eos qui nesciunt Deum, errore impedit, stultitia obruit, tenebris
circumfundit, ne quis possit ad divini nominis pervenire noti-
ciam, in quo uno & sapientia continetur & vita perpetua: Eos
autem qui Deum sciunt dolis & astutia aggreditur. Verum-
enimverò nunc pauca de *superstitione* dicenda erunt, quæ
circa religiosum cultum Angelis deferendum ab antiquis
inde temporibus animadversa sunt. Sic Judæos Angelolatras
(vid. Christoph. Justelli not. ad Cod. can. univers. Eccles. in Biblioth.
Jur. Can. veter. p. 88. b. Bevereg. in Annot. in canones Concil. Laod.
c. 35. ex Josepho de bell. jud. lib. 2. c. 7. add. Hieronym. epist. ad Algas.
qu. 10.) Christiani secuti sunt, in tantum, ut demum Patres
in Synodo Laodicensi c. 35. Idololatriam notare coacti sint
in iis qui Angelos invocant. *Quod non oportet*, dicitur, *Chri-*
stianos Ecclesiam Dei relinquere & angelos nominare & congre-
gationes facere, quod est prohibitum. Si quis igitur inventus fuerit
huic occulta idololatria serviens, sit anathema, quia reliquit Do-
minum nostrum Jesum Christum filium Dei & ad idololatriam
accessit. Equidem speciosa sunt verba Ambrosii libr. de vi-
duistom. 4. *Rogaverunt*, inquit, *pro vidua Petrus & Andreas*
Luc. 4. Utinam existat aliquis qui tam citò possit rogare pro no-
bis &c. Videtis enim quod magno peccato obnoxia minus ido-
nea sit quæ pro se precetur vel certè quæ pro se impetret. Adhibeat
igitur ad medicum alios precatore. Ægri enim, nisi ad eos alio-
rum precibus fuerit invitatus, pro se rogare non possunt. Infirma
est caro, mens ægra est & peccatorum vinculis impedita ad medici
illius sedem debile non potest explicare vestigiū. Obscrandi sunt
Angeli pro nobis, qui nobis ad presidium dati sunt. Apud Ethni-
cos Plato, Angelos ceteroquin nullibi nominans, dum offi-
cia Angelorum narrat, eo modo narrat, quòd superis homi-
num acta tanquam ministri deferant. Theodor. Orat. 4. de

materia & mundo. Elmenhorst. in Minuc. Felic. Octav. p. m. 247.
Sed Christianorum melior debuerat esse sententia, qui hæc
universa Dei præsentia ac gratia compleri satis edocti sunt.
quinimò hic est qui major omnibus Angelis, summus Pon-
tifex, vivum verbum & Deus, per quem omnia vota, omnes
interpellationes, deprecationes, & gratiarum actiones de-
stinandæ sunt ad Deum rerum omnium Dominum. *Orig.
contra Celsum lib. 8.* Unde Irenæus lib. 2. cap. 58. *Ecclesia, in-
quit per universum mundum diversa beneficia à Deo accipiens,
in nomine Christi perficit, non invocationibus Angelicis faciens
aliquid, sed mundè, purè & manifestè orationes dirigens ad Do-
minum qui omnia fecit & nomen Domini nostri Jesu Christi.* Nec
obscurè humilitatis rationem rejicit Apostolus ad Coloss.
cap. 2. 18. *Nemo vos seducat volens in humilitate & cultu Angelo-
rum, in ea quæ non vidit, pedem inferre.* Ad quæ verba
referendum est quod habetur in Aristeni & Codicis Amer-
bachiani scholiis ad d. c. 35. Concil. Laodic. : ubi : *Non-
nulli enim dicebant, non oportet nos dicere, nos doctos esse, ut ad
Deum & Patrem per Christum adducamur. Major enim in-
griunt, est Christus quam quales nos sumus; sed per Angelos.
Hoc autè denegatio erat divinæ Oeconomiae sub specie humilitatis.*
Ceterum Cives Academiae optimi ! in his distinguere ve-
ram de Angelis doctrinam à falsa mixtè ex re visum fuit, hoc
imprimis die, quo celebratur Festum, cujus initium non sine
superstitione fuit, *vid. Cent. Magdeb. cent. 8. cap. 4. p. 301. 49.
ibid. cap. 10. p. 771. 10. & p. 873.* quod malum incredulitati proxi-
mū pariterq; magis aliquando noxium est. Si respicimus ad
ceteros errores & absurda dogmata, quibus laborarunt
Christianorum tempora, non imèrito Gnostici aliq; repre-
hendendi erunt, qua ratione (sicut verba sunt Centuriatorū
Magdeburgensium ex Philastro, Theodoretō, Epiphaniō,) *hominem Saturninus dixit ab Angelis esse formatum, hac quidem
occasione; quod Dei apparentis ac vicissim disparentis jucunditate
& desiderio capti Angeli, hominem communi consilio ad imagi-*
nem

nem Dei condere conati sint, atq; sic inter se dixerint: *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem dei.* Ita igitur imperfectum, nec erectum sed humi prostratum & sine anima hominem factum esse. cui misertus Deus indiderit ei scintillam suae virtutis accendit, ita ut qui prius instar vermis humi sese voluntaret, erectus peslea incedere posset. *Cent. 2. c. 5. p. m. 76.* Nec minus ibidem Valentiniani, dum nihil aliud quam turpia & libidinosa meditati fuerint, eò usq; infaniam processisse dicuntur, ut etiam Salvatore & Angelis sponfas tribuerint. *Cent. 2. cap. 5. p. 88. 46.* Sed sicuti detestandas saepe de innocentibus Christianis opiniones confirmarunt Menander, Carpocrates, & Gnostici, à quorum haeresi etiam prodierunt Saturninus & Valentinus. vid. *Elmenhorst in Minuc. Felic. Octav. p. m. 87. junct. Cent. Magd. 2. cap. 5. de haeres. sub Adr. & Antoninis. p. 76. 88.* ita illorum satis inanis, & ridicula Valentinianorū doctrina videtur; quoniam alii Cabalisticas interpretationes Valentinianis largiri velint; nimirum, cum ipsi ex Irenaeo indicent Centuriatores, causam impellentem, quoniam obrem in haeresin Gnostici & Valentiniani secesserint, persuasionem nimiae scientiae & curiositatem fuisse, quoniam sub occasione agnitionis ostendere conati sint altius & majus quoddam, cum Deum, qui caelum & terram fecisset: hoc est, Philosophicas & ethnicas opiniones miscuerint & religioni Christianae attemperare studuerint. Tandem autem quid omnes haereticorum nugae recensere opus est? quos inter Angelos mundum fecisse & legem ac prophetias dedisse finxit Cerinthus; tum verò quid juvat disputare, quando Angeli creati sint? nisi Deo coaevos & ab aeterno fuisse somnare velint; & c. Nostrum non est ad subtilitatem usq; indagasse Theologicas quaestiones, sed ad animarum salutem; tum verò undecumq; non nisi vitae recte instituendae fideiq; verae contra perditionis periculum ratio nobis habenda est. Nec fallere videtur Medici religio, dum ait: *In Theologia pariter ac philosophia*

sophia non parvus est controversiarum numerus, quas nonnulli
iq̄ summâ eruditionis opinione viri & proponere & ventila-
re solent; in quas ne horas quidem vacuas, nedum seria nostra
studia impendenda censeo. Ea propter O cives Christiani!
quia Vobis scrupulus restare non poterit de existentiâ Ange-
lorum, qui veritatis estis conscii; tum quia reatus supersti-
tionis durus est: hoc ipso die, ubi laudes Angelorum præ-
dicantur, nolite ab extremo uno ad alterum profilire h. e.
memoriam Angelorum negligere, cum superstitiosè age-
re ab ætate, ineunte dedidiceritis. Sunt custodes nostræ
salutis, quibus gratia debetur; imò sunt laudatores bene-
ficiorum summi Numinis, pleniq; charitate, quos pieta-
te nobis devincimus, quorumq; in sanctitate imitationem
vitæ instituimus optimam. Mementote quod Hilarius dixit
super psalmum 135. *Hi spiritus ad salutem humani generis
missi sunt. Neque enim infirmitas nostra, nisi datis ad custodiam
angelis, tot, tantisq; Spirituum celestium nequitiis obsteret:
opus ad id fuit naturæ potioris auxilio &c.* Ergo optimis mo-
ribus invitandi nec vitæ turpitudine aut peccatis fugandi
erunt purissimi Spiritus. quâ ratione altâ mente impressum
habebimus illud Basilii, qui in Psalm 33. ita: *Omni in Chri-
stum credenti Angelus assistit, nisi nos illum ob nostra peccata abs-
terreamus. Fumus apes fugat, & factor columbas expellit: Sic an-
gelum vita nostra custodem, lacrymosum ac grave olens pecca-
tum. Si enim in animâ tua ea que sunt digna angelica
custodia habueris, & mens dives veritatis contemplatione, pro-
pter opera præclara, que secundum veritatem egeris, tibi ad-
fuerit, procul necessariò custodes & præsidia constituet tibi Deus,
iq̄ angelorum munitione circumvallabit.* P. P. Sub
Sigillo Rectoratus, ipso die Michaëlis Anno
Christi M DC LXXXIX.

Supple:

nem Dei condere conati sunt, atq; sic inter se dixerint
hominem ad imaginem & similitudinem dei. Ita ig-
fectum, nec erectum sed humi prostratum & sine an-
nem factum esse. cui misertus Deus indiderit ei scintilla
tutis accidit, ita ut qui prius instar vermis humi
taret, erectus postea incedere posset. Cent. 2. c. 5. p. m
minus ibidem. Valentiniani, dum nihil aliud quam
libidinosa meditati fuerint, eò usq; infantiæ pro-
cuntur, ut etiam Salvatori & Angelis sponfas
Cent. 2. cap. 5. p. 88. 46. Sed sicuti detestandas
nocentibus Christianis opiniones confirmarunt
Carpocrates, & Gnostici, à quorum hæresi et
erunt Saturninus & Valentinus. vid. Elmenborf
Felic. Octav. p. m. 87. juncti, Cent. Magd. 2. cap. 5. d
Adr. & Antoninis. p. 76. 88. ita illorum satis inanis
la Valentinianorū doctrina videtur; quanquam
listicas interpretationes Valentinianis largiri veli-
cū ipsi ex Irenæo indicent Centuriatores, causan-
tem, quam obrem in hæresin Gnostici & Valentin-
serint, persuasionem nimiae scientiæ & curiosi-
se, quâ sub occasione agnitionis ostend-
fint altius & majus quoddam, cum Deum,
& terram fecisset: hoc est, Philosophicas & e-
piniones miscuerint & religioni Christianæ attem-
duerint. Tandem autem quid omnes hæreti-
gas recensere opus est? quos inter Angelos mi-
cisse & legem ac prophetias dedisse finxit Cerin-
verò quid juvat disputare, quando Angeli crea-
Deo coævus & ab æterno fuisse somnare ve-
Nostrum non est ad subtilitatē usq; indagasse
quæstiones, sed ad animarū salutem; cum verò
non nisi vitæ recte instituendæ fideiq; veræ contri-
nis periculum ratio nobis habenda est. Nec
detur Medici religio, dum ait: *In Theologia para-*

